

Informatīvais ziņojums

**„Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja
darbību**

no 2003.gada 1.aprīļa līdz 30.septembrim”

Ievads

Normatīvajos aktos noteiktās funkcijas pilnā apjomā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – Birojs) veic, sākot ar 2003.gada 1.februāri. Tomēr, neskatoties uz salīdzinoši neilgo darbības periodu, ir panākts ievērojams progress Biroja funkciju īstenošanā korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī normatīvo aktu grozījumu izstrādē, kas palielina Biroja kapacitāti veikt likumos noteiktās funkcijas:

Pārskata periodā no 2003.gada 1.aprīļa līdz 30.septembrim:

- ✓ ierosinātas 9 krimināllietas, no kurām 3 jau nosūtītas kriminālvajāšanai, savukārt no citām institūcijām Birojs pārņēmis 2 krimināllietas, no kurām 1 jau nosūtīta kriminālvajāšanai,

- ✓ saņemti 287 dažāda rakstura iesniegumi un sūdzības par konkrētu valsts amatpersonu rīcību un tām ar likumu noteikto ierobežojumu un aizliegumu ievērošanu, atbildes sniegtas uz 118 iesniegumiem un sūdzībām, pārbaudītas 920 valsts amatpersonu deklarācijas,

- ✓ valsts un pašvaldību iepirkumu uzraudzības jomā saņemti un izvērtēti 74 no Iepirkumu uzraudzības biroja saņemtie materiāli, kā arī saņemti 38 fizisko un juridisko personu iesniegumi un sūdzības,

- ✓ politisko partiju finansēšanas noteikumu izpildes uzraudzības jomā pārbaudītas 29 politisko partiju iesniegtās finansiālās darbības deklarācijas par 2002.gadu. Pārbaūžu rezultātā konstatēti pretrunā ar likuma prasībām saņemti ziedojumi 10 partiju deklarācijās kopsummā par Ls 119 659,02, turklāt par likuma prasību neievērošanu tiesā iesniegti prasības pieteikumi par 11 partiju darbības apturēšanu.

Ievērojamā ikdienā saņemamo ziņojumu skaita dēļ un atvieglotu iedzīvotājiem ziņojumu iesniegšanu par korupcijas gadījumiem, sākot ar 2003.gada augustu, Birojā izveidots Ziņojumu centrs, kur iedzīvotāji var iesniegt informāciju personīgi vai izmantojot pastu, uzticības tālruni, faksu un elektronisko pastu. Ziņojumu centra darbinieki pieņem, reģistrē un izvērtē gan fizisko, gan juridisko personu iesniegumus par izdarītajiem vai uzsāktajiem valsts amatpersonu koruptīvajiem noziedzīgiem nodarījumiem un interešu konfliktiem, kā arī politisko partiju finansēšanas noteikumu pārkāpumiem. Līdz pārskata beigām Ziņojumu centrs saņēmis 96 telefoniskas informācijas un pieņēmis 81 apmeklētāju, izskatījis 57 rakstiskus iesniegumus.

Līdz 2003.gada 31.maijam Biroja priekšnieka pienākumus pildīja Guntis Rutkis. Ar 2003.gada 31.maiju Biroja priekšnieka pienākumus pildīja priekšnieka vietnieks Rūdolfs Kalniņš, ar 12.jūniju – priekšnieka vietnieks Alvis Vilks, savukārt no 23.septembra Biroja priekšnieka pienākumus pilda priekšnieka vietniece Juta Strīķe.

Par būtiskākajām izmaiņām personāla jautājumos uzskatāms Biroja padomes 2003.gada 6.jūnija lēmums par priekšnieka vietnieka (sabiedrības izglītošanas jautājumos) amata vietas izveidi. 2003.gada jūnijā un jūlijā tika rīkoti konkursi uz vakantajām Ziņojumu centra (3), Valsts amatpersonu interešu konflikta novēršanas nodaļas (3) un Valsts un pašvaldību iepirkuma uzraudzības nodaļas (3) darbinieku amata vietām. Ar 2003.gada jūnija darbu uzsāka Iekšējās kontroles nodaļa, savukārt ar 2003.gada 25.augustu savus pienākumus veic Ziņojumu centrs.

Biroja darbinieku kopējais skaits ir 110 (pēc stāvokļa 2003.gada 30.septembrī), no tiem – 3 priekšnieka vietnieki, 15 nodaļu vadītāji, 2 nodaļu vadītāju vietnieki un 90 darbinieku.

Pārskata periodā Birojs ir nosūtījis 4305 dokumentus, t.sk.:

- ✓ vēstules pamatdarbības jautājumos – 201,
- ✓ vēstules juridiskām personām par viņu iesniegumiem, sūdzībām, priekšlikumiem – 253,
- ✓ vēstules fiziskām personām par viņu iesniegumiem, sūdzībām, priekšlikumiem – 536,
- ✓ izziņu, informācijas, pārbaūžu u.c. pieprasījumi sakarā ar Birojā uzsāktajām pārbaudēm – 1770,
- ✓ vēstules politisko organizāciju (partiju) finansēšanas jautājumos – 272,
- ✓ vēstules darbības nodrošinājuma jautājumos – 272.

Biroja lietvedībā saņemti un reģistrēti 4645 dokumenti, iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi, t.sk.:

- ✓ juridisko personu iesniegumi, sūdzības, priekšlikumi (t.sk. Ziņojumu centrā saņemtie, sākot ar 2003.gada 1.septembri) – 172,
- ✓ fizisko personu iesniegumi, sūdzības, priekšlikumi (t.sk. Ziņojumu centrā saņemtie, sākot ar 2003.gada 1.septembri) – 562,
- ✓ pārējie dokumenti (sarakste pamatdarbības jautājumos, atbildes uz Biroja pieprasījumiem u.c.) – 3911.

1. Valsts politikas koordinēšana korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos

1.1. Korupcijas novēršanas un apkarošanas stratēģijas izstrāde

2003.gada 11.septembrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts pamatnostādņu „Korupcijas novēršanas un apkarošanas stratēģija 2004. – 2009.gadam” projekts. Šī stratēģija ir vidēja termiņa (pieciem gadiem) politikas dokuments, kurā ietverti valdības politikas pamatprincipi, attīstības mērķi un prioritātes korupcijas novēršanā un apkarošanā.

1.2. Korupcijas novēršanas valsts programmas gatavošana

Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas īstenošanas nodrošināšanai ir izstrādāts Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas projekts, kurš apspriests ar valsts institūciju, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kā arī tiesību speciālistiem un politologiem.

Laikposmā no 2003.gada 17.jūlija līdz 26.augustam notika četras tikšanās ar valsts un pašvaldību institūciju pārstāvjiem: 17.jūlijā – ar tiesībsargājošo institūciju vadītājiem, 31.jūlijā – ar valsts pārvaldes un pašvaldību pārstāvjiem (diskusija par pašvaldību lomu programmas īstenošanā), 5.augustā – ar valsts pārvaldes iestāžu pārstāvjiem (diskusija par programmas finansiālo nodrošinājumu), 26.augustā – ar starptautisko un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem (diskusija par starptautisko un nevalstisko organizāciju korupcijas novēršanā). Diskusiju dalībnieku izteiktie priekšlikumi tika apkopoti un iekļauti valsts programmas projektā. Pašlaik tiek apkopota un izvērtēta valsts un pašvaldību iesniegtā informācija par papildu finansējumu, kas nepieciešams programmas īstenošanai.

Apzinātas valsts programmā minēto institūciju sadarbības koordinēšanas un uzlabošanas problēmas, lai nodrošinātu valsts programmas izpildi.

2. Biroja funkciju izpilde korupcijas novēršanā

2.1. Likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpildes un citos normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto papildu ierobežojumu ievērošanas kontrole

Birojā no 2003.gada 1.aprīļa līdz 1.oktobrim ir saņemti 287 iesniegumi un sūdzības par valsts amatpersonu iespējamiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu pārkāpumiem:

- ✓ Izskatīti iesniegumi par valsts amatpersonu darbību interešu konflikta situācijā;
- ✓ Izskatīti iesniegumi par valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumu atbilstību izdevumiem, izvērtējot ienākumu likumību;
- ✓ sniegti skaidrojumi par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu piemērošanu;
- ✓ sniegti skaidrojumi valsts amatpersonām par likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteiktajiem ierobežojumiem un aizliegumiem;
- ✓ nosūtīti iesniegumi pēc piekritības citām valsts institūcijām gadījumos, kad iesniegumos minēto faktu izvērtēšana nav bijusi Biroja kompetencē.

Pamatojoties uz Biroja rīcībā esošo informāciju (tai skaitā iedzīvotāju anonīmi sniegto informāciju) par iespējamo valsts amatpersonu darbību interešu konflikta situācijā, veiktas 52 pārbaudes par dažādu valsts un pašvaldības institūciju valsts amatpersonām, arī viņu radniekiem, (par pilsētu domju (pagasta padomju) priekšsēdētājiem, pilsētu domju deputātiem, civildienesta ierēdņiem u.c. valsts amatpersonām);

Laikposmā no 2003.gada 1.aprīļa līdz 30.septembrim pabeigtas **118** uzsāktās pārbaudes par iesniegumos un sūdzībās minētajiem faktiem un sniegtas atbildes iesniedzējiem.

Veicot iepriekš minētās pārbaudes, no Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) pieprasītas un pārbaudītas **920** valsts amatpersonu deklarācijas, kopumā izvērtējot **484** valsts amatpersonu deklarācijās norādītās ziņas.

Saskaņā ar Biroja darba plānu pārbaudītas 130 likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktā minēto valsts amatpersonu deklarācijas.

Pārbažu rezultātā konstatēts, ka 23 gadījumos valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc pārbaudes materiāli par 23 personām nosūtīti VID šo personu ienākumu likumības pārbaudei saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 22.pantu.

Par 131 personu informācija nosūtīta VID, lai tas atbilstoši savai kompetencei veiktu pārbaudi, vai šo personu neiekļaušanu valsts amatpersonu sarakstos ir bijusi atbilstoša likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasībām, kā arī lai izvērtētu valsts un pašvaldību institūciju vadītāju atbildību par minētā likuma normu pārkāpumiem. Pamatojoties uz Biroja sniegto informāciju VID veica pārbaudi un konstatēja, ka, piemēram, Valsts zemes dienesta amatpersonu sarakstos nav bijušas iekļautas vairāk kā 1890 valsts amatpersonas.

Administratīvais pārkāpums valsts amatpersonu darbībā saistībā ar likumā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpumiem konstatēts 18 gadījumos, taču, ņemot vērā to, ka no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīža bija pagājis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.pantā noteiktais administratīvā soda uzlikšanas termiņš (2 mēneši no pārkāpuma izdarīšanas dienas), saskaņā ar šā kodeksa 239.panta 7.punktu nevarēja uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. Šajos gadījumos personas, kuras pieļāvušas minētā likuma pārkāpumus, rakstiski brīdinātas par atkārtota pārkāpuma nepieļaujamību.

Savukārt par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu neievērošanu saskaņā ar Administratīvā pārkāpumu kodeksa 160.³⁰ pantu administratīvi sodītas 2 personas.

Pārbaudot valsts amatpersonu darbības atbilstību likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām, 10 gadījumos valsts amatpersonu darbībās saskatītas iespējamās noziedzīga nodarījuma pazīmes – 2 gadījumos pieņemts lēmums atteikt ierosināt krimināllietu, 1 gadījumā ierosināta krimināllietā par valsts amatpersonas dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Pārbaūžu gaitā, konstatējot valsts amatpersonu darbībā iespējamus citu normatīvo aktu pārkāpumus, informācija par to nosūtīta institūcijām, kuru kompetencē ir attiecīgo pārkāpumu izvērtēšana – Valsts civildienesta pārvaldei, Ieslodzījumu vietu pārvaldei, Valsts kontrolei un VID.

Tuvākajā laikā tiks apstiprināti metodiskie norādījumi par valsts amatpersonu deklarāciju un interešu konfliktu pārbaūžu veikšanu:

✓ Metodiskajos norādījumos tiks noteiktas galvenās vadlīnijas efektīvu pārbaūžu veikšanai par:

- valsts amatpersonu deklarācijām,
- likumā valsts amatpersonām, viņu radniekiem un darījumu partneriem noteikto ierobežojumu un aizliegumu ievērošanu,
- amatpersonas mantas, tai skaitā finanšu līdzekļu iegūšanas tiesiskumu.

✓ Tiek izstrādāti metodiskie norādījumi gadījumiem, kad, pārbaudot interešu konfliktu, tiek konstatēti iespējamie nodokļu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi. Metodiskajos norādījumos paredzēts noteikt kārtību, kādā būtu ierosināma pārbaude par valsts amatpersonas un tās radnieku ienākumu atbilstību izdevumiem (saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 22.pantu un Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumiem Nr.331 „Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka fizisko personu apliekamo ienākumu”).

2.2. Valsts un pašvaldību iepirkumu uzraudzība

Birojs izskata sūdzības par iepirkuma procedūras pārkāpumiem un pasūtītāja darbības atbilstību iepirkuma procedūras likumībai un izvērtē atsevišķu konkursa nolikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām:

✓ atbilstoši likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 39.panta otrās daļas 4. un 5.punktā noteiktajam tiek saņemtas Iepirkumu uzraudzības birojā (IUB) iesniegtās sūdzības un to izskatīšanas protokoli. Šajā periodā no IUB ir saņemti un izvērtēti 74 materiāli, 45 gadījumos ir pieņemts lēmums uzsākt padziļinātu pārbaudi.

✓ Birojā saņemti 38 fizisko un juridisko personu iesniegumi un sūdzības par iespējamiem pārkāpumiem iepirkuma procedūrās. Pastāvīgi tiek sagatavotas atbildes uz fizisko un juridisko personu iesniegumiem, kā arī sniegtas konsultācijas, skaidrojot par likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” normu piemērošanu.

Pašlaik pārbaudes procesā ir 21 materiāls par iespējamiem pārkāpumiem iepirkumu procedūrās.

Visbiežāk konstatētie likuma “Par iepirkuma valsts vai pašvaldību vajadzībām” un likuma „Par būvdarbiem, piegādēm, nomu un pakalpojumiem sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumu vajadzībām” pārkāpumi ir:

- ✓ nepareiza iepirkuma metodes izvēle,
- ✓ mākslīga iepirkuma procedūras sadalīšana, lai izvairītos no attiecīgas metodes piemērošanas,
- ✓ neskaidri noformulēti nosacījumi nolikumā, kas liedz sagatavot un iesniegt atbilstošus piedāvājumus un rada kādam pretendentam izdevīgākus apstākļus nekā pārējiem,
- ✓ iepirkuma procedūras pārkāpumi piedāvājumu izvērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesā.

Birojs izvērtē arī ar valsts un pašvaldību iepirkumiem saistīto valsts amatpersonu darbību no interešu konflikta viedokļa. Šobrīd tiek pārbaudītas Rīgas domes, Kuldīgas pilsētas domes un Ķekavas domes rīkotās iepirkuma procedūras. Biroja darbības rezultātā PU Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmumā tika pārtraukta iepirkuma procedūra kapsētu apsaimniekošanas pakalpojumu saņemšanai.

Pašlaik ir uzsākts izstrādāt datu bāzi par pasūtītājiem, par kuru rīkotajām iepirkuma procedūrām ir reģistrētas vairākas sūdzības (Riskā grupa). Tiek veikta pastiprināta kontrole un uzraudzība Riska grupas pasūtītāju rīkotajām iepirkuma procedūrām.

Darba procesā Biroja darbinieki ir saskārušies ar vairākām nepilnībām normatīvajos aktos, kas radījušas šķēršļus un pat liegušas atbildības piemērošanu tām valsts amatpersonām, kuru rīcībā konstatētas prettiesiskas darbības. Ievērojot minēto, Birojs izstrādā grozījumus likumā „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

2.3. Normatīvo aktu projektu izstrāde

✓ Sagatavots un iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojekts „Grozījumi Kredītiestāžu likumā”, kas Birojam, līdzīgi kā vairākām citām Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmajā daļā noteiktajām iestādēm, paredz tiesības saņemt uz rakstiska pieprasījuma pamata informāciju par personu kontiem un to veiktajiem darījumiem no kredītiestādēm. Tas nepieciešams, lai izpildītu paredzētās funkcijas, turklāt Biroja kompetencē esošo jautājumu noskaidrošanai bieži var būt nepieciešama informācija tieši no kredītiestādēm. Saskaņā ar likumprojektā noteikto informācijas saņemšana būs iespējama ne tikai krimināllietās, bet arī pārbaudes lietās, operatīvās izstrādes lietās gan noziedzīgo nodarījumu ātrai un efektīvai atklāšanai, gan arī kontrolējot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma izpildi.

✓ Sagatavots un iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojekts „Grozījums Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”, kas, nosakot īpašus lietas izskatīšanas termiņus, paredz Birojam lielākas iespējas administratīvi sodīt personas, kuras ir izdarījušas administratīvos pārkāpumus korupcijas novēršanā. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.pants paredz, ka administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, – divu mēnešu laikā no tā konstatēšanas dienas. Valsts amatpersonu izdarītos administratīvos pārkāpumus, kas paredzēti Administratīvo pārkāpumu kodeksa divpadsmitajā „c” nodaļā, bieži vien var konstatēt tikai pēc valsts amatpersonu deklarāciju pārbaudes. Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 22.oktobra noteikumu Nr.478 „Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamās valsts amatpersonu deklarācijas un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti” 10.punktu ikgadējo deklarāciju aizpilda un iesniedz līdz kārtējā gada 1.aprīlim. Līdz ar to pārkāpumi valsts amatpersonu darbībā pārsvarā tiek konstatēti par deklarācijā norādīto laika periodu. Taču, ja pārkāpums nav ilgstošs valsts amatpersonu pie administratīvās atbildības nav iespējams saukt, jo Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.pants paredz, ka administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Ņemot vērā, ka administratīvo pārkāpumu likumdošanas uzdevums ir aizsargāt noteikto pārvaldes kārtību un panākt valsts amatpersonu apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem, nepieciešams paredzēt, ka valsts amatpersonai par izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanā var uzlikt administratīvo sodu ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no pārkāpuma konstatēšanas dienas.

✓ Sagatavots un iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojekts „Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā”, kas paredz noteikt precīzākus un stingrākus kritērijus, kādiem jāatbilst Biroja amatpersonām un darbiniekiem. Pieņemot šos grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā, tiks radīts lielāks garants tam, ka Birojā strādā personas, kuru pagātnē nav noziedzīgas vai citāda veida pretlikumīgas pēdas. Radot priekšnosacījumus tam, ka darbu, kas saistīts ar korupcijas novēršanu un apkarošanu, veic tieši šādas personas, netieši tiek radīti apstākļi efektīvākai cīņai pret korupciju valstī.

✓ Uzsākts darbs pie jaunu Ministru kabineta noteikumu projekta, kas regulēs valsts amatpersonu tiesības un pienākumus, amata pienākumu pildīšanas laikā un ārpus amata pienākumu pildīšanas laika pieņemot dāvanas.

✓ Biroja darba grupas ietvaros turpinās darbs pie likumprojekta „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” izstrādes, kura mērķis ir iespēju robežās precizēt šī likuma normas, mazinot iespējas to dažādi interpretācijai.

✓ Izstrādāti un iesniegti izvērtēšanai Saeimas Korupcijas, kontrabandas un organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas uzraudzības komisijai priekšlikumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma grozījumiem.

✓ Sagatavots un iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojekts „Grozījums likumā „Par Eiropas Padomes līgumu par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu””. Pašreiz likuma „Par Eiropas Padomes līgumu par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu” 3.pantā noteikts, ka Tieslietu ministrija koordinē Eiropas Padomes līgumā par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu (Līgums) paredzēto saistību izpildi. Saskaņā ar Līgumu Latvija piedalās starpvalstu novērtēšanas procesā, novērtējot citu valstu un Latvijas paveikto korupcijas novēršanā un apkarošanā. Saistībā ar to tiek veikti pasākumi Latvijas ekspertu izraudzīšanas organizēšanā, vizīšu organizēšanā un citu valstu novērtēšanas nodrošināšanā. Pašreiz to veic Birojs, kas ir tā valsts pārvaldes iestāde, kas nodarbojas ar korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumiem. Līdz ar to likumprojekts paredz, ka Birojs koordinē Līgumā paredzēto saistību izpildi, kas atbilst likumā noteiktajiem Biroja uzdevumiem.

2.4. Valsts iestāžu korupcijas novēršanas prakses un atklāto korupcijas gadījumu analīze, iesniegtie priekšlikumi attiecīgajai ministrijai un Valsts civildienesta pārvaldei konstatēto trūkumu novēršanai

Birojā pastāvīgi analizē informāciju par reģistrētajiem un atklātajiem noziedzīgajiem nodarījumiem korupcijas jomā, kā arī par gadījumiem, kad personas tiek sauktas pie administratīvās atbildības par koruptīviem pārkāpumiem. Ir sagatavots pārskats par administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas jomā, tiek turpināta pārskata gatavošana par noziedzīgiem nodarījumiem korupcijas jomā.

No visām tiesām ir pieprasītas tiesu spriedumu kopijas lietās par koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem, un ir uzsākta tiesu prakses analīze.

Saskaņā ar „Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu” Biroja pārstāvji piedalās pretkorupcijas politikas analītiskās bāzes pilnveidošanā, kopīgi ar Latvijas Attīstības aģentūru un Pasaules Banku, izstrādājot pilotprojektu, kura ietvaros ar uzņēmēju aptaujas un starptautiski salīdzināmās metodoloģijas palīdzību varētu identificēt administratīvās procedūras, kuras visvairāk pakļautas korupcijas riskam.

Izskatot fiziskās personas iesniegumu, tika analizēta Valsts nekustamo īpašuma aģentūras darbība kopīpašuma dzīvojamo māju sadalē. Valsts nekustamo īpašumu aģentūrai Birojs nosūtīja priekšlikumus par korupcijas iespēju novēršanu šajā procesā.

Tiek turpināts darbs pie korupcijas iespēju analīzes mežu ciršanas un koksnes tirdzniecības jomā, lai attiecīgām valsts un pašvaldību institūcijām sniegtu priekšlikumus korupcijas iespēju novēršanai.

2.5. Ārvalstu un starptautisko institūciju finanšu palīdzības projektu gatavošana un koordinācija

Tā kā Eiropas Komisija ir apstiprinājusi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izstrādāto PHARE projektu *Development and Strengthening of the Corruption Prevention and Combating Bureau*, Birojs ir uzsācis darbu, lai šo projektu īstenotu. Biroja amatpersonas piedalījās partnera (twinning partner) atlases sanāksmē un pašlaik tiek izvērtēti iesniegtie šo partneru kandidātu piedāvājumi.

Projekta mērķis ir Biroja institucionālās un operatīvās kapacitātes nostiprināšana. Tas paredz metodoloģijas un vadlīniju izstrādi tādos jautājumos kā politisko partiju finansēšanas kontrole, interešu konflikts, valsts amatpersonu deklarāciju pārbaude un apmācības programmu izstrādi, kā arī Biroja personāla apmācību pēc šīm izstrādātajām programmām; integrēta datortīkla un programmatūras izstrādi, kas būtu integrēta ar Iekšlietu ministrijas, Valsts ieņēmumu dienesta, Tieslietu ministrijas Zemesgrāmatu departamenta, Uzņēmumu reģistra un citām datu bāzēm. Paredzēta arī operatīvajam darbam nepieciešamā tehniskā nodrošinājuma iegāde.

Projekta kopējā summa ir 2,1 miljons eiro.

Birojs ir izstrādājis darba uzdevumus un izmaksu aprēķinus starptautiskajiem konsultantiem, kuru darbu finansēs Pasaules Banka, izmantojot Japānas piešķirto finansiālo palīdzību Biroja vajadzībām.

Projekta kopējā summa ir 84 030 ASV dolāru.

Birojs ir uzsācis sadarbības projektu ar Somiju. Projekts paredz operatīvās tehnikas dāvinājumu Biroja vajadzībām. Birojs sadarbībā ar Somijas Kriminālpolicijas ekspertiem ir izstrādājis Biroja vajadzībām nepieciešamās tehnikas sarakstu, kā arī tās tehnisko specifikāciju un iesniedzis to Somijas pusei lēmuma pieņemšanai.

Projekta paredzamā kopējā summa ir apmēram 50 000 eiro.

2.6. Citu valstu pieredzes korupcijas novēršanā un apkarošanā apkopšana un analīze

Lai apgūtu citu valstu pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, Birojs ir izvērsis aktīvu starptautisko sadarbību. Birojs ir organizējis un tā amatpersonas ir piedalījušās vairākās divpusējās sanāksmēs ar citām valstīm un arī dažādās starptautiskās konferencēs, lai apmainītos ar pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī iepazīstinātu citu valstu pārstāvjus ar Biroja darbību un apspriest sadarbības iespējas.

Biroja darbinieki turpina apkopot informāciju par Latvijā un ārvalstīs veiktajiem pētījumiem par korupcijas novēršanu, kā arī analizē pretkorupcijas aktivitātes pasaulē.

Pildot Latvijas starptautiskās saistības pretkorupcijas jomā, Birojs aktīvi piedalās dažādos starptautisko organizāciju pasākumos un regulāri sniedz informāciju par korupcijas novēršanu un apkarošanu Latvijā.

Birojs turpina organizēt ceturkšņa Ārvalstu padomnieku grupas sanāksmes (Foreign Advisory Panel – FAP), kas ļauj Birojam informēt ārvalstu vēstniecības un starptautisko organizāciju pārstāvniecības Rīgā par Biroja darbību un uzrunāt ārvalstu pārstāvjus par iespējamo palīdzību un sadarbību korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Birojs regulāri pēc Eiropas Komisijas pieprasījuma sniedz nepieciešamo informāciju, kas ir nepieciešama Eiropas Komisijas Visaptverošā monitoringa ziņojuma aktualizēšanai.

Biroja pārstāvji aktīvi piedalās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Baltijas pretkorupcijas programmas ietvaros organizētajos semināros un pasākumos.

No 10. līdz 12.septembrim Biroja pārstāvis piedalījās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) rīkotajā piektajā ikgadējā Pretkorupcijas tīkla pārejas ekonomikas valstu sanāksmē Stambulā.

No 25. līdz 26.aprīlim Biroja pārstāvis piedalījās 15.Baltijas kriminologu seminārā „Noziedzības kontrole un novēršana integrācijas procesā Eiropas Savienībā”, kurā viena no diskusiju tēmām bija „Korupcija: kriminoloģiskā perspektīva”.

Biroja pārstāvji regulāri piedalās Eiropas Padomes Pretkorupcijas valstu grupas (GRECO) plenārsēdēs un, pildot GRECO līguma saistības, saskaņā ar GRECO lēmumu sagatavoja novērtējuma ziņojumus par Somiju un Lielbritāniju, kā arī iesniedza Latvijas atbildes uz GRECO izstrādāto aptauju.

Birojs turpina sadarbību ar ASV korupcijas novēršanā un apkarošanā. Laikposmā no 2003.gada aprīļa līdz oktobrim Birojs sadarbībā ar ASV vēstniecību Rīgā ir organizējis vairākus seminārus, vienlaikus Biroja pārstāvji piedalījušies dažādās apmācības programmās ASV.

Biroja uzsāktās sadarbības ietvaros ar Lietuvas Īpašo izmeklēšanas dienestu (STT) tika organizēta Biroja vadības vizīte STT, lai iepazītos ar radniecīgā dienesta darbu un apmainīties ar pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā.

No 17. līdz 19.septembrim Birojs sadarbībā ar Vācijas Kriminālpoliciju un Vācijas vēstniecību Rīgā organizēja Rīgā semināru „Korupcijas atpazīšana, izmeklēšana un apsūdzības celšana. Vācijas pieredzes pārņemšanas iespējas”.

3. Biroja funkciju izpilde politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē

✓ Izvērtētas 29 politisko organizāciju ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas un to precizējumi. Birojs turpina 18 politisko organizāciju finansiālās darbības deklarāciju pārbaudi,

✓ Par finansiālās darbības deklarācijas neiesniegšanu nosūtīti 29 brīdinājumi, savukārt par finansiālās darbības deklarācijas precizēšanu – 83 brīdinājumi,

✓ Par finansiālās darbības deklarācijas neiesniegšanu vai likumā noteikto ziņu neuzrādīšanu tiesā iesniegti prasību pieteikumi par 11 partiju darbības apturēšanu, pašlaik saskaņā ar tiesas spriedumu apturēta jau 4 partiju darbība, savukārt par tiesas spriedumā uzlikto prasību nepildīšanu tieslietu ministram nosūtīts lūgums saskaņā ar likumu ierosināt 5 partiju likvidāciju,

✓ 18 gadījumos konstatēta politisko organizāciju iesniegto 2002.gada finansiālās darbības deklarāciju neatbilstība Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma prasībām, pretrunā ar likuma prasībām saņemti ziedojumi konstatēti 10 partiju deklarācijās kopsummā par Ls 119 659,02. Savukārt 11 gadījumos informācija par konstatētajiem pārkāpumiem grāmatvedībā nosūtīta izvērtēšanai un administratīvās atbildības piemērošanai Valsts ieņēmumu dienestam,

✓ Pretrunā ar likuma prasībām saņemtos ziedojumus partijas atmaksājušas 3 gadījumos, savukārt 5 gadījumos par Biroja likumīgo prasību savlaicīgu neizpildīšanu sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols un nosūtīts uz tiesu naudas soda uzlikšanai,

✓ Pārbaudot politisko organizāciju saņemto ziedojumu (dāvinājumu) likumību un patiesumu, pieņemti paskaidrojumi no 291 fiziskās un juridiskās personas, Valsts ieņēmumu dienestam nosūtīti 74 pieprasījumi veikt ziedotāju ienākumu pārbaudi.

4. Biroja funkciju izpilde korupcijas apkarošanā

4.1. Izziņas veikšana, lai atklātu ar korupciju saistītu Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā

Vienu no savām funkcijām – veikt izziņu Latvijas Kriminālprocesa kodeksa noteiktajā kārtībā – Birojs pilnā apjomā varēja uzsākt tikai ar 2003.gada 1. februāri, kad spēkā stājās grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā.

Laikposmā no 2003.gada 1.aprīļa līdz 30.septembrim izskatīti **103** iesniegumi un ierosinātas **9** krimināllietas:

✓ 2003.gada 3.aprīlī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 320.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas – par kukuļa 10000 ASV dolāru apmērā pieprasīšanu no fiziskās personas. Kukuļa izspiedējs izrādījās Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors S.Nazarovs ar starpnieku. Krimināllieta nosūtīta kriminālvajāšanas uzsākšanai un aizdomās turētajām personām uzrādīta apsūdzība,

✓ 2003.gada 24.aprīlī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas – par VID amatpersonas izdarītām tīšām darbībām, sagatavojot un izsniedzot uzņēmumam pēcimporta pārbaudes aktu par Ls 440,21 faktiskā parāda Ls 30606,17 vietā. Krimināllieta nosūtīta kriminālvajāšanas uzsākšanai,

✓ 2003.gada 29.aprīlī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 320.panta – par kukuļa saņemšanu Ls 430 apmērā. Kukuļa saņēmēji bija Valsts Militārā dienesta iesaukšanas centra eksperti,

✓ 2003.gada 25.aprīlī Kriminālprocesa kodeksa 129.panta kārtībā no Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras saņemta krimināllieta izziņas veikšanai pēc Krimināllikuma 295.panta pirmās daļas – par iejaukšanos iztiesāšanā pirms krimināllietas izskatīšanas apelācijas instancē, sniedzot anonīmu informāciju laikrakstam un prokuratūrai. Krimināllieta ierosināta 2003.gada 28.martā Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētajā prokuratūrā. Krimināllieta nosūtīta kriminālvajāšanas uzsākšanai,

✓ Ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas – par Rīgas domes BJSC „Sporta nams Daugava” amatpersonu tīšām darbībām mantkārīgā nolūkā, kā rezultātā tika radīts mantisks zaudējums 1754 Ls apmērā,

✓ 2003.gada 14.jūlijā ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 322.panta otrās daļas – par starpniecības mēģinājumu kukuļošā ar cita starpniecību, kas bija domāta Rīgas domes amatpersonām, ko persona izdarīja atkārtoti,

✓ 2003.gada 5.augustā no Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras saņemta krimināllieta izziņas veikšanai pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas (Par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, ja tas izdarīts ļaunprātīgā nolūkā) un 319.panta pirmās daļas (Par valsts amatpersonas pienākumu nepildīšanu) – par Centrālās dzīvojamo māju privatizācijas komisijas amatpersonu dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā un valsts amatpersonas bezdarbību, kas izpaudās

finanšu līdzekļu izlietojumā neatbilstoši to mērķiem, kā arī vairākkārtēji pārkāpjot grāmatvedības uzskaites noteikumus,

✓ 2003.gada 29.augustā ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas – par dokumentu viltošanu, sastādot nepatiesus maksājuma dokumentus par brīvprātīgiem ziedojumiem par labu politiskajai organizācijai „Zaļo un Zemnieku savienībai”, laikposmā no 2002.gada 6.augusta līdz 25.septembrim par kopējo summu 74650 latu,

✓ 2003.gada 29.augustā ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas – par Valsts policijas GKPP 24.policijas nodaļas Kriminālpolicijas inspektoru, kurš, izmantojot savu dienesta stāvokli, pieņēma kukuli 2500 Ls apmērā,

✓ 2003.gada 1.septembrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas un 319.panta otrās daļas – par digitālās televīzijas ieviešanas procesu norisi, kas satur ziņas par amatpersonu tīšām darbībām, noslēdzot līgumu, kā arī amatpersonu bezdarbību,

✓ 2003.gada 8.septembrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas – par dienesta stāvokļa izmantošanu mantkārīgā nolūkā, veicot dzīvokļu privatizāciju. Krimināllieta ir ierosināta pret pašvaldības uzņēmuma „Kurzemes nami” namu apsaimniekošanas nodaļas „Anniņmuižas” amatpersonām, kuras, izmantojot darbā pieejamo informāciju par pašvaldības rajona īrnieku parādiem un tiesvedības gaitu attiecībā pret viņiem, pārkāpjot likumu „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” nosacījumus, ieguva dzīvokli savā īpašumā.

Savukārt 8 gadījumos materiālu pārbaudes rezultātā noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt kriminālietu:

- ✓ atteikuma materiāls par finanšu līdzekļu izmantošanu Preiļu novada domē,
- ✓ atteikuma materiāls par iespējamo kukuļdošanu no bijušās Rīgas domes Finanšu departamenta amatpersonas puses,
- ✓ atteikuma materiāls par rekonstrukcijas darbiem Centrālcietumā,
- ✓ atteikuma materiāls par Alūksnes pilsētas domes priekšsēdētāja rīcību saistībā ar Dānijas pilsētas Hadsundas Lauvu kluba dāvinājumu,
- ✓ atteikuma materiāls par Rīgas domes Izglītības jaunatnes un sporta departamenta iesniegumu par Rīgas Centra humanitārās vidusskolas direktora darbību izvērtēšanu,
- ✓ atteikuma materiāls par iespējamo autortiesību un blakustiesību darbību pārkāpumiem, organizējot konkursu „Jaunais vilnis”,
- ✓ atteikuma materiāls par Babītes pagasta priekšsēdētāja darbību, privatizējot zemi un mežu par sertifikātiem no 1990. līdz 2003.gadam,
- ✓ atteikuma materiāls par izglītības un zinātnes ministra iespējamo interešu konfliktu.

4.2. Operatīvās darbības veikšana, lai atklātu ar korupciju saistīto Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā

Laikā no 2003.gada 1.aprīļa līdz 30.septembrim saņemti **110** iesniegumi un pārbaudes materiāli, no tiem izskatīti – **61**, pārbaude turpinās par **49**:

- ✓ aprīlī: saņemts – 21, izskatīti – 19, pārbaude turpinās par 2;
- ✓ maijā: saņemts – 21, izskatīti – 17, pārbaude turpinās par 4;
- ✓ jūnijā: saņemti – 11, izskatīti – 8, pārbaude turpinās par 3;
- ✓ jūlijā: saņemti – 17, izskatīti – 11, pārbaude turpinās par 6;
- ✓ augustā: saņemti – 23, izskatīti – 6, pārbaude turpinās par 17;
- ✓ septembrī: saņemti – 17, pārbaude turpinās par 17.

Ministru prezidents	KNAB priekšnieka v.i.	Juridiskās nodaļas vadītāja	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Atbildīgā amatpersona
E.Repše	J.Strīķe	V.Zeppa-Priedīte	R.Novika	A.Vitenburgs

06.11.03. 11:55
4248
A.Vitenburgs
7356165-237,Andris.Vitenburgs@knab.gov.lv